

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

KARNAWAŁ

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

KARNAWAŁ to okres balów (nie: bali!) i zabaw karnawałowych, a w przedszkolach – balów przebierańców, czyli balów maskowych, które dawno, dawno temu były organizowane nie tylko dla maluchów 😊. W XVII i XVIII w. kto tylko mógł, hulał na maskaradach (bal kostiumowy, początkowo urządzany na dworach, później ogólnie ‘bal maskowy’, ale raczej w odniesieniu do prywatnej imprezy) i redutach (ogólnodostępny bal maskowy, na który wykupywało się bilet wstępu). W XIX w. popularne stały się wieczorki tańcujące, herbatki tańcujące, a nawet śniadania tańcujące, czyli – jak byśmy dziś powiedzieli – „prywatne, zamknięte imprezki dla bliższych i dalszych znajomych”. Pochodzenie wyrazu KARNAWAŁ nie jest do końca jasne. Podaje się wiele możliwych hipotez: słowo to mogło wejść do polszczyzny bezpośrednio z włoskiego (wł. carnevale) lub za pośrednictwem francuszczyzny (fr. carnaval). Włoskie słowo carnevale wiąże się z połączeniem ‘carne vale’, dosł. ‘żegnaj mięso’, co jednak oznaczałoby, że słowo to odnosiło się pierwotnie do okresu postu, ewentualnie do samych ostatków (dni bezpośrednio poprzedzających post, kiedy to na dłuższy czas powinniśmy pożegnać się z jedzeniem mięsa). Francuskie słowo z kolei może wywodzić się albo z wł. carnevale, albo z dawniejszego fr. carn-aval, czyli dosł. ‘mięsożerstwo’. Oba słowa – francuskie i włoskie – niekiedy wiąże się z łac. ‘carrus navalis’, będącym określeniem wozu w kształcie okrętu, który był elementem uroczystych orszaków ku czci Dionizosa i Izydy. KARNAWAŁ kończy się w ostatni wtorek przed Środą Popielcową. Ale kiedy się zaczyna? Za początek karnawału uznawane są – w zależności od źródła i przyjętej koncepcji – święta Bożego Narodzenia, Nowy Rok lub święto Trzech Króli. Rodzime określenia KARNAWAŁU to mięsopust i zapusty, ale o nich napiszemy przy okazji ostatków.